

A MUNKÁ

EGYES SZAM ARA 2 KORONA

SZOCIÁLDEMOKRATA
POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: DEÁK DEZSO Kiadó: JENEI SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VAR-UTCA 7. SZÁM — TELEFON 10-96

Csütörtök, április 14.

III. évfolyam

1921. 80. szám

A válság

A nemzetgyűlés összeülése óta nem is tudnók hamarosan megmondani, hány válság kibogozásán fáradoztak azok, akik most az ország sorsát intézik. Hiszen a válság jegyében született meg maga a nemzetgyűlés is és maga az egész kurzuspolitika. Ha tehát sok olyan válság is volt azóta, amelyet bevallottak, mennyi volt és van olyan, amit titkolnak, amit tűrnek, amit elodáznak. Pedig az az igazi válság magva, amit állandóan elodáznak és nem az, ami körül a nyilvánosság előtt a politikai színjáték folyik.

Kötelességünknek tartjuk ezt újra és újra hangsúlyozni. Nem azért, mintha nem tudná ezt mindenki, aki jóhiszemű és ismeri a dolgok rugóit. De azért, mert a szociáldemokrata párttól és a munkásságról ezzel is el akarjuk háritani a felelősséget a mai állapotokért és azokért a következményekért, amelyek szerintünk a politikai hibák és mulasztások nyomában járnak és — sajnos — járnak fognak. A szociáldemokrata párt ugyanis — kényszerűségből — passzív szemlélője az eseményeknek és még a bírálat jogával sem élhet, amit bizonyít az, hogy az országos pártkongresszust sem tarthatta meg és legutóbb is betiltották a Polgárok és Munkások Szövetségének gyűlését. Ily körülmények közt — amennyire teheti — a sajtónak kötelessége, hogy az ország figyelmét a valódi helyzetre irányítsa.

A valódi helyzet pedig egészen más, mint amiről a válságok során tanácskoznak. Bizonyára nem az a legfontosabb kérdés, hogy a királykérdésben minő újabb formulát, deklarációt találnak ki, hogy a kisgazdapárt kapja meg a belügyminiszteri tárcát és hogy a pénzügyminiszter adósrófia, — amely túlságosan egy irányban szorít — zavartalanul működjen. Bizonyára vannak fontosabb dolgok, amelyeknek meg kellene előzniük minden egyéb teendőt, miután az ország lábraállítása, fejlődése éppen ezekről a teendőktől függ.

Hogy mik ezek a teendők, azokra többször rámutattunk, ahogyan a mai helyzetben lehetett. Mindenekelőtt a közszabadságok helyreállítására és az igazi demokrácia érvényesülésére volna szükség, hogy minden dolgozó osztály, a nemzet termelő és alkotó tömegei a romok eltakarításához és munkához láthassanak. És mindennekeelőtt meg kellene szüntetni a bünbakkeresés, farizeuskodás politikáját, a következtetlenségnek és a hozzá nem értésnek azt a rendszerét, amely önkényesen állapítja meg, mi van üdvére az országnak és milyen „öv-

intézkedéseket” kell tenni az ország érdekében.

Az a válság, amit most készülnek megoldani, sajnos, ismét nem szabadítja ki az országot a valódi nehézségek és akadályok zátonyából. Ennek a kibontakozásnak, amit most igyekeznek létrehozni, újra csak az a kizárólagos alapja, hogy a két kormányzó párt együttműködését újabb kompromisszumokkal biztosítsák. Ez pedig nem az az alap, amelyre biz-

tosan rátámaszkodhatik az ország. Ezen az alapon újabb válság magva csirázik ki az ország nagy és egyre pótolhatatlanabb kárára. Meg kell tehát végre találni azt az alapot, amelyen az ország összes dolgozó tömegei nyugodtan és biztosan elhelyezkedhetnek. Addig, amíg erre az alapra rá nem lépnek, a válság állandó marad, bármennyire „oldják” is meg a politika bűvészei.

A Tisza-pör főtárgyalása

— Friedrich István kihallgatása —

Budapest, április 13. A mai tárgyalás Friedrich István kihallgatásával kezdődött.

Friedrich kijelenti, hogy a vádat megértette, de nem érzi magát bűnösnek.

A tárgyalásvezető megengedi neki, hogy a forradalomban játszott szerepét összefüggően elmondja.

Mielőtt Friedrich ehhez hozzákezdene, kijelenti, hogyha ő a Tiszagyilkosság büntetvének vádjával terheltten vette volna át a keresztény nemzeti irány vezetését és ezzel a váddal beszennyezte volna a magyar miniszterelnöki széket, a világ legnagyobb gazemberének kellene magát tartania.

Az októberi forradalom előkészítésében való szerepléséért mindenkor felelősséget vállal, de nem tartja magát felelősségre vonhatónak olyasmért, amit nem tett.

Politikai pályája körülbelül 1918 október 20-án kezdődött, amennyiben ő két vagy három ízben felkereste a Károlyi-párt klubját.

Miután a lánchidi eseményekben résztvett, államtitkárrá nevezték ki.

November 2-án vagy 3-án azonban már az ellenforradalmárok között volt. Ellenforradalmi gondolkodása és működése miatt a proletárdiktatúra alatt börtönbe került.

A diktatúra bukása után azonban politikai működése által hozzájárult, hogy a viszonyok konszolidálódtak és annyira fejlődtek, hogy a mai főtárgyalás megtartható.

Olyan politikusok, akik negyven éven keresztül tehetetlenek voltak és még az általános szavazati jogot sem tudták megvalósítani, nem bocsájtják meg neki, hogy ő, a közönséges gépgyáros, senki, Magyarország miniszterelnöke lett. Szerencsére idegei drótból vannak és a vád alatt még acélozódnak.

Az állami ügyészség bizonyítsa be bűnösségét.

Ezekután felolvassa két beszédét, amelyeket ő a Károlyi-párt klubjának erkélyéről annakidején a tömeghez intézett és ezt nyugalomra intette.

Kihallgatása további során iga-

zolja, mennyiben vett részt a forradalom előkészítésében. (Jegyzeteiből szóról-szóra felolvassa beszédét.)

Az akkor nyáron elbocsátott három munkás, kommunista, névszerint Deutsch Árpád, Faragó és Méhely voltak azok, akik gyáramat a szocializmus karjaiba vezették, engem a Lenin-fiúk kezére juttattak, gyáramból kidobtak. Ezek az emberek azt mondják rólam, hogy én azt mondtam nekik: „Tiszát feltétlenül meg kell ölni, szervezzenek erre hadat.”

Elnök közbeszól: Ezek szerint tehát Friedrichnek a Tiszagyilkosság előzetes megbeszéléseiben nem volt semmi része? Azt akarja mondani?

Friedrich: Ugy van.

Elmondom, hogy mit tudok a katonatanácsról. Folyton valami 11-es katonatanácsról hallok. Mint honvédelmi államtitkár, tudom a legjobban, milyen katonatanács volt, én csak a Pogány-féle katonatanácsról tudok. Ez körülbelül negyven tagból állt és november 3-án alakult meg. Aztán azt mondták, hogy a 11-es katonatanácsról Pogány József nagy hallgatóság előtt beszédet mondott, melyben azt hangoztatta, hogy 11 csirkefogó kiadja magát a katonatanácsnak.

Ha a 11-es katonatanács csakugyan létezett és működött volna, akkor lett volna valami szerepe.

Oktober végén a Károlyi-pártban nagyon sok egyetemi hallgató járt fel. Sokat beszéltek és írtak arról, hogy ott a Károlyi-pártban rettentő tanácskozássok folynak zárt ajtók mögött. Igaz, hogy én ott a Károlyi-pártban ezen uniformisos diákokkal diskuráltam, de hogy komoly tanácskozással lett volna szó, vagy arról, hogy valakit meg kell ölni, vagy láb alól eltenni, ez mindenképpen teljesen ki van zárva. Akkoriban a gyanús elemek is feltolakodtak a Károlyi-pártba. Így juthatott oda Dobó is, meg Horváth-Janovics is.

Mikor Károlyi kormányra jutott, a minisztertanács elhatározta, hogy ezt a Csernyák-féle társaságot vala-

miféleképpen leszereli. Tíz-huszezer koronát fizettek nekik.

A legutóbb tartott tárgyalás során nagy hangon írták a velem nem szimpatizáló lapok, hogy Friedrich is kapott 30—40 ezer koronát.

November 5-ike táján azt hallottam, hogy Pogány József több millió koronát gyűjtött össze. Ugyanakkor a katonatanács tagjai összeveszttek, pofozkodtak. Engem hívtak békét teremteni. Mentem és láttam ott sok pénzt. Az összeget lefoglaltam és beutaltam. Pogány a kormányhoz ment panaszkodni ellenem. A kormány megengedte, hogy esetről-esetre az általam lefoglalt összegből fizessem ki a házipénztárt Pogálynak.

Friedrich István: Nem akartam én miniszterelnök lenni, csak József főherceg öfenségének egész éjjelen át tartó álhatatos kapacitálása után és csak akkor vállaltam el a miniszterelnökséget, amikor láttam, hogy nem akad senki a valamire való politikusok közül, aki vállalkozott volna. A Nemzeti Tanács nem lehetett olyan borzasztó valami. Mindenki eléje járult tisztelegni. Engem nem látott ott senki. Oda járult a Nemzeti Tanács ele tisztelegni hódolattal a Magyar Tudományos Akadémiától, a püspöki kartól mindenki. Akkor elismerte az egész magyar nemzet a Nemzeti Tanácsot. Október 28-án nem volt szó a vár megostromlásáról, csak arról, hogy egy küldöttséget fogadjon a főherceg. Állítom, hogy ha én akkor József főherceg elé kerülhettem volna, azóta sok dolog másképp történik.

Hogy Dobóval hogyan kerültem össze, ezt is elmondok. Mikor Dobót kidobták és amikor ő megtudta, hogy Linder sem hadügyminiszter már többé, hozzám fordult, úgy gondolván, hogy mint államtitkárnál nálam van pénz. Én kérésére a miniszterelnökségre telefonáltam, mert a pénz ügye oda tartozott. Ennyi volt a vele való összeköttetésem.

Hüttnerrel való ismeretségemről a következőket mondhatom el: Ő 1918 novemberében nálam volt a hadügyminisztériumban, kérte, hogy apja részére ezredparancsnoki állást szerezzen. Akkor tele volt az előszobám mindenféle protekcióért folyamodó emberrel. Hüttnernek azt mondtam: Nem tudok állást szerezni. Erre ő azt mondta, hogy Tisza ezredének ezredparancsnoki állása megüresedett. Erre én Hüttnerre kidobtam.

Megemlítem még, hogy Hüttner jóvoltából a kommun alatt 8—10 keserves napot itt a Markó-utcai épület börtönében töltöttem, — most megint Hüttner jóvoltából ülök a vádlottak padján.

Az a vád ellenem, hogy szaba-

Adakozzatok könyveket a Munkáskönyvtárnak!

közműves vagyok. Igenis tagja voltam annak az egyesületnek, amelynek egy *Kossuth* Lajos, egy *Széchenyi* István gróf, Magyarország legkiválóbb emberei, főpapjai állottak az élén. Annak a szervezetnek csak egy bűne volt: mindig meg hátrált és a tulsulyt Kunfi, Jászi-féle balszélső destrukciónak engedte át. Ekkor hagytam őket én is ott. Az bizonyos, hogy október 31-én délután egészen rövid ideig jártam a pártkörben, pontosabban az Astoriában, de azelőtt az Astoriában soha sem voltam.

Az elnök kérdésére Friedrich újból kijelenti, hogy Mátyásföldről október 31-én nem jött be a fővárosba.

Friedrich István: Október 31-én arra ébredtünk, hogy Cinkotán fosztogatnak, rabolnak, ugyan így Mátyásföldön is. Barátaim arra kértek, jöjjenek a Nemzeti Tanácshoz védelmet kérni. Felmentem az Astoriába, gondolva, hogy ott találom Károlyit. Ez délután 3 és 4 óra között lehetett. Ezután felmentem a honvédelmi miniszteriumba. Az Astoriában láttam Lukachich szorongatott helyzetét, vele eldiskuráltam, azt indítványoztam, hogy kihirdetem a nép előtt, hogy Lukachich felesküdi a Nemzeti Tanácsnak. Azt hittem, hogy megszabadulhat. Toronyi ezredessel kimentem az erkélyre, ki is hirdetem, de a nép dühe olyan nagy volt, hogy 200 fegyvert fogott rám.

Elnök: Adat van rá, hogy ön úgy tüntette fel a dolgot, hogy ön szöktette volna meg Lukachichot?

Friedrich: Ez nem áll, nekem más szerepem nem volt.

Elnök: Ismeri-e dr. Ernst Ottó ügyvédet? Tud-e arról, hogy ez kinek ajánlkozott Lukachich meggyilkolására?

Friedrich: Nem ismerem, soha sem láttam. Kérít is csak néhány alkalommal láttam.

Az elnök kérdésére Friedrich elmondja, hogy Gärtner Marcellt ma látja először. Ugyanigy van Lengyel Lászlóval is. Vágót ismeri, mert egyszer beállított hozzá mint államtitkárhoz és azt mondotta, hogy ő hadi biztos. Ránéztem és mosolyogtam. Azt mondtam, hogy ez bolond.

Szünet után *Fényes* László kihallgatása kezdődik. *Fényes* mögött csendőr áll. Megtörtén, majdnem könnyezve beszélni kezd. Az elnök kérdésére azt mondja, hogy nem érzi magát bűnösnek, méltatlanul hajszojják. Október 30-án hozzánk érkezett hírek szerint a fronton, illetve a front egynemely részén megszavazták a hadsereget, hogy kívánja-e a királyságot. Ez lehetett a végleges bomlás processzusa. A bomláshoz azonban mindenki hozzájárult. Megalakult a Nemzeti Tanács a Károlyi-palotában. Délután történt az első megbeszélés, a második este volt. Október 25—30-ig terjedő időben bővült ki a tanács.

Elnök: A Nemzeti Tanács céljain kívül volt-e speciális célzata a tanácskozásnak? Például az, hogy Károlyi kormányelnök lehessen?

Fényes: Károlyi kormányelnöksége nem volt cél, csak eszköz. Meg kell említenem egy momentumot. Szurmay, akivel 26-án este beszéltem, azt mondta: Bár Károlyit ő sem szívesen látja a minisz-

terelnöki székben, de posszibilisebbet erre a helyre nem talál. Kijelentem, hogy Károlyi önzetlenül vállalkozott arra a szerepre, amelyre neveltetése és egyénisége folytán nem volt alkalmas.

Az elnök a fő tárgyalást félbeszakította és holnap folytatják Fényes kihallgatását.

Panaszok a hatósági kenyérre

Ötven fillérrel fölemelték az árát — Barnább kenyeret árusítanak — Nem jól dagasztják a kenyeret

Alig kezdte meg a hatósági kenyérüzem a működését, máris panaszok hangzanak el úgy a fogyasztók, mint a pékek részéről. A pékek természetesen azt kifogásolták, hogy a hatósági kenyérüzem azzal, hogy olcsóbban árusítja a kenyeret, konkurrál velük. A pékek azt akarják, hogy emeljék föl a hatósági kenyér árát is.

A hatósági kenyérüzem megindítását már csak ezért is a fogyasztók érdeke kívánta. Az üzem működésének tehát az lenne a hivatása, hogy a tulmagasra szökött szabadforgalmi árakat lejjebb szorítsa és hogy olcsóbb és jó kenyérrel lássa el a város szegényebb lakosságát. Azonban úgy látszik, az üzem intézői nincsenek tisztában ezzel a hivatással, mert ezt az üzemet is éppen úgy, mint a többi városi intézményt, üzletszerűen kezelik és rosszul.

Eleinte az elárúsított hatósági kenyerek ellen senkinek sem lehetett kifogása. Izletes, jól átdagasztott majdnem egészen fehér, tiszta buza-kenyeret árusítottak a hatósági kenyérüzletben és a központi tejszarnok fióktüzleteiben, kilónként tizenkét koronáért. Ugyanilyen minőségű kenyérnek az ára a piacon tizenhatsz-husz korona volt, tehát lényegesen drágább, mint a hatósági

kenyér. Ennek az akciónak hatása azonnal mutatkozott. A piaci kenyér árát lejjebb szállították pár koronával, hogy az elvesztett vásárlókat visszaszerezzék. Egyszersmind tanúságot tettek arról, hogy teljesen alpnélküli a munkások béremelési kívánságának nagyhangú elutasítása, mert még a leszállított kenyereken is jócskán nyertek.

A hatósági kenyérüzem azonban — a jelek szerint — megelégette a dicsőséget, mert a kenyere napról napra silányabbá válik. Szerdán már zugolódva vásárolták a fogyasztók, mert jóval barnább kenyeret kaptak, mint az előző alkalommal és az árát is felemelték ötven fillérrel. Ami nem sok, de kezdetnek éppen elég.

Önkéntelenül felmerülhet az a gyanu, hogy a hatóság csak látszólag utasította el a pékek kérelmét és titokban, fokozatosan emeli az „olcsó” kenyérárát.

A legnagyobb hibája a hatósági kenyérnek az, hogy lelkiismeretlen gondatlansággal készítik el. Minden darab tele van kemény, undorító kovással. Ennek pedig csak az lehet az oka, hogy nem sokat törődnek az elkészítésével, hanem feltétlenül összeapják a szitálatlan lisztet.

Érdeklődtünk erre vonatkozólag a polgármesternél, aki kijelentette, hogy nincs tudomása a kenyérár felemeléséről, de ha felemelték, ez valószínűleg a kezelési költségek megtérítése érdekében történt. A kenyér pedig — a polgármester magyarázata szerint — azért barnább, mert elfogyott a kenyérüzem jó lisztje. Arra azonban nem tudott felvilágosítást adni, hogy miért nem dolgozzák jól fel a lisztet.

A valódi JANINA cigaretta sodrópapírt viznyomással kérje minden dohánytőzsdében.

RÉSEN

A NAGY PÖR, amelynek sohasem lesz vége, — mint ahogy a Virradat elnevezi — ismét megkezdődött. A tárgyalást megnyitó elnök ünnepélyesen kijelentette, hogy hite szerint ezzel a tárgyalással, annak külső rendjével, előkelő tónusával bizonyítani tudjuk azt, hogy kulturánk megmaradt. Mi, őszintén szólva, nem tudunk ilyen pesszimisták lenni a magyar kultúra dolgában. Mi úgy hisszük, hogy nem a Tisza-gyilkosság pöre az, amelyre hivatkoznunk lehet vagy kell, ha a magyar kultúra maradandóságában kételkednek. A Tisza-gyilkosság pöre, amelyet egy kissé középkori jellegű szóval tetemrehívásnak nevez az elnök ur, legfeljebb a magyar jogszolgáltatás megmaradásáról fog tanuszkodhatni. A magyar kultúra ügye másutt dől el, valamivel kevésbé teátrális beállításban, mert a magyar kultúra, a magyar munka, alkotás, tehetség és szorgalom motívumaiból kialakuló szimfónia, amely tulzeng politikán és divaton, tetemrehíváson és pártoskodáson, mert az örök emberi értékeket akarja és tudja megszerezni és gazdagítani.

AZ ANDRÁSSY-PÁRTBAN különben a miniszteri tárcák körül folyó táncokkal kapcsolatosan csak Gaál Gaszton esetleges belügyministerséget kifogásolták és pedig, mint egy fővárosi lap írja, azért, mivel az Andrássy-párt szerint Gaál Gaszton ismételtén bebizonyította, hogy nincsen szociális érzéke és ezért egy olyan párt, amelynek szociális programja van, nem támogathatja Gaál Gaszton. Hát ez, hogy Shakspeare nyelvén beszéljünk, kolosszális, sőt piramidális. Bagoly mondja a verébnek, hogy nagyszemű! A karlista és konzervatív Andrássy-párt szociális programról beszél! Mégis mozog a föld. Vagy Gaál Gaszton lett egyszerre nagyon reakciós, vagy az Andrássy-párt lett hirtelen nagyon radikális. Vagy pedig, és ez leginkább valószínű, nálunk másképp hívják azt a bizonyos szociális programot, mint Andrássyékna.

NAGY SZERENCSENK, hogy olyan kiváló férfi vezet politikai életünket, mint Andrássy Gyula gróf — mondták a nevenapján az Andrássy-pártban. Eddig nem tudtuk, hogy ki is vezette politikai életünket eddig, most ezzel is okosabbak lettünk. Szóval Andrássy Gyula vezeti. A szerénységnek nem sok példáját láttuk a politika történetében, de az Andrássy szerénysége valóban megcségyeníti a most nyíló ibolyákat. Észre se vettük, nem is gondoltuk, hogy ő vezet. Ő maga szerényen, mint jámbor és piruló novicius belépésre jelentkezett a keresztényegyesülés pártjába, miután hosszas habozás után megállapította magáról, hogy kereszténynek és nemzetinek érzi magát ő is. Maga bizonyára csodálkozott rajta, hogy alig ő vezet politikai életünket, ő, a legitimista volt liberális. Ezután majd meg kell változtatnia a régi mondást így: Dicsérjenek meg a neved napján!

A PESTI ÉBREDŐK (nekik lehet)

Telefon :
Igazgatóság 4—55.

KORZÓ-MOZI.

Telefon :
Pénztár 11—85.

Ma, csütörtökön

Közkívánatra !

A legpompásabb Henny Porten-est !

Az élő halott

dráma 5 felvonásban.

Előbb Hanna, aztán Panna

vígjáték 4 felvonásban.

Mindkét film főszerepében

Henny Porten

Az előadások pontosan fél 5, fél 7 és fél 9 órakor kezdődnek

A mozivilág legnagyobb szenzációja „Xa-Xa” fantasztikus film a dzsungelek országából ma először a Széchenyi-moziban.

Előadások 5, háromnegyed 7 és fél 9 órakor.

Telefon 16—33.

Telefon 16—33.

küldöttséget menesztettek a kereskedelmi miniszterhez és nyolc rendbeli követelésekkel állottak elő (nekik szabad). Többek között és elsősorban a villamosvasutak nevében követelték a jelenlegi kilenc és tíz órai munkaidőnek nyolc órára való leszállítását. Erre mi csak azt jegyeztük meg, hogy ha a szervezett munkások ilyesmit, vagy ennél kevesebbet akarnak, az „bolsevista törekvés” és az a „közönség ellen való merénylet.” Az Ébredő küldöttséget ellenben nyájasan és biztatón meghallgatta a miniszteri tanácsos és — az ő szociális követelésüket se fogják teljesíteni. De őket legalább jó fiuknak tekintik.

A Návay gyilkosság tárgyalása

— A makói tanúk kihallgatása —

Makó, április 13. Kedd este nyolc órakor a szegedi királyi törvényszék ötös tanácsa Makón szállt ki, hogy a Návay gyilkosok és a halálvonati terroristáinak bűnügyében a tanúkihallgatásokat fogyanatosítsa. Ugyanazzal a vonattal szállították Makóra a 37 vádlottat is, akiket több ezer főnyi közönség várt az állomáson, ahonnan csendőri és rendőri kordon között példás rendben kísérték be a járásbírósi fogházba.

Markovich Iván főtárgyalási elnök szerdán reggel 9 órakor nyitotta meg a folytatólagos főtárgyalást.

Első tanuként Csirkés Vargát hallgatja ki a bíróság, akinek Ferenc nevű fiát Hódmezővásárhelyen a terroristák agyonütötték. Özv. Csirkés Varga Ferencné elmondja, hogy férje megöléséről csak a negyedik napon értesült.

Özv. Gera Ferencné és özv. Szlovák Istvánné tanúk elmondják, hogy a Hódmezővásárhelyen megölt férjeiket április 25-ről 26-ra virradó éjjel fogták el, állítólag azért, mert Vátságshelyi hadügyi megbízott agyonverésében résztvettek.

Boros Albert tanu elmondja, hogy Budapesten találkozott Nagy Péter vádlottal, aki elbeszélte neki, hogy „Hódmezővásárhelyen Csirkés Varga Ferencet kivégezték”.

Gajdi István, az elhurcoltak egyike elmondja, hogy Földeákról abba a szennyes teherkocsiba szállították be a két Návayt hol ő volt. Elmondja, a Hódmezővásárhelyen kivégzett makóiak kivégzését tárgyalás nem előzte meg. A tanu apját magas korára való tekintettel az egyik terrorista elbocsátotta. Nagygyörgy István vádlott mellét verve és apjára mutatva odakiáltotta a tanunak: ezt a két gazembert — apja a mi katonáinkat ütötte — ki kell végezni! Erre a tanu apját a terroristák elvitték, a tanut pedig bedobták a vagonba. Pár perc múlva lövéseket hallott, nemsokára a terrorista bedobta a kocsiba az apja zsebkendőjét e szavak kíséretében: apádat hazaküldtük. Félegyházán a két Návayt a kocsiból két terrorista kiszólitotta és elvitte. Az itt törtételekről közelebbi tudomása nincs. Sebestyén dr vádlottat nem ismeri, őt ténykedni nem látta, ámbar a foglyok kocsijában megjelent egy katonasapkás egyén, akiről azt hitte, hogy a forradalmi törvényszék elnöke, de ez az egyén nem Sebestyén dr volt.

Ezután az elnök a tárgyalás folytatását csütörtök reggel kilenc órára tűzte ki.

A politikai helyzet

Az „új” kormánylistával még baj van. Lám, lám, amikor annyian tülekednek a miniszteri tárcákért, a belügyminiszterséggel megkínált Kószó István dr habozik, gondolkodási időt kér és tárgyi feltételeket szab. Budapesti jelentések szerint a miniszterelnök az „ujabb nehézségek miatt” beadta lemondását. A miniszterelnök környezetében azonban a hirt megcáfolták. Azt hiszik, hogy hétfőre összehívhatják a nemzetgyűlést, amelyen a „rekonstruált” kabinet bemutatkozhatik.

Megegyeztek a kiscgazdák és a városi alkalmazottak

Béketanács Balogh Károlynál — A kiscgazdák egy hold földet engedélyeznek minden városi tisztviselőnek

Ismeretes, hogy a legutóbbi közgyűlésen a szervezett kiscgazdák milyen makacs ellenállással hiúsították meg a városi alkalmazottak földbérletakcióját. Vajas József, az alsótanyaiak vezére, hosszú szociológiai és nemzetgazdasági érvekkel bizonyította, hogy abban az esetben, ha a földet elveszik a termelőtől és a tisztviselőnek adják, aki felesbe művelhetné, a többtermelésen ejtene a törvényhatóság csorbát.

A közgyűlés akkor két szótöbbséggel úgy határozott, hogy visszadják a kérdést újabb megtárgyalás végett a tanácshoz.

Balogh Károly, az ügy előadója, szerdára magához kérte Vajas Józsefet, Korom Mihályt, mint kiscgazdákat, Hegedűs Antal tanácsnokot, Tonelly Sándor dr iparkamarai titkárt és Bárdoss Bélát, a városi alkalmazottak egyesületének elnökét.

A bizottság több mint két óra hosszáig értekezett, megtárgyalta a javaslat minden egyes pontját és végeredményben megegyezés jött létre az ellentétes érdekű felek között.

A kiscgazdák ugyanis beleegyeztek abba, hogy minden városi alkalmazott egy katasztrális földet kapjon az újszegedi városi bérföldekből husz évre, árverés mellőzésével, a békebeli bérösszegek ötszöröséért. A javaslat többi pontját változatlanul hagyták. Kimondták azonban azt, hogy az 1200 holdas hét tagban levő újszegedi bérföldből, amelynek bérlete ebben az évben lejár,

a tisztviselőkön kívül elsősorban szegedi lakosok bérelhetnek és idegenek csak akkor, ha nem akad elég szegedi árverező.

Értesülésünk szerint Balogh Károly a megegyezés értelmében átdolgozott javaslatát a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti.

(Mégis csak külföldről vásárolnak gabonát). Az ellátatlanok ellátására szolgáló gabonarakta kimerülése úgy látszik, a körmére égett a közéletmezési miniszternek. A rekvirálás csödjé után azon gondolkoztak, hogy honnan teremtsék elő a szükséges mennyiséget. Egyszer olyan hírek jöttek, hogy külföldről szerzik be, másszor pedig olyanok, hogy a belföldi gabonaforgalmat szabadják föl, hogy az elrejtett készletek előkerüljenek és így megoldható legyen a krízis. A közéletmezési miniszter ujabban úgy nyilatkozott, hogy április huszonegyedikén megszűnik a rekvirálás és kiadják a gabona szabadforgalmáról szóló rendeletet. Az ellátatlanok szükségletének a fedezésére pedig egyelőre ötszáz vagon gabonát vásárolnak a külföldön.

Szakmozgalom

Munkásotthon építési-alap 11.730

A Munkásotthon gondnokánál
NÉPSZAVA
kapható.

Csütörtöki gyűlés

Bőripari munkások bizalmi ülése este fél 7 órakor a Munkásotthonban.

Pénteki gyűlés

Textilmunkások és munkások rendkívüli taggyűlése délután 5 órakor a Munkásotthonban.

Szerkesztői üzenet

Szegedi. Versét, sajnos, a cenzura törölte. Szíveskedjék felfáradni a szerkesztőségbe.

Filharmonikusok

mai hangversenye pont 5 órakor a Belvárosi-moziban, Baranyi János zongoraművész és a szegedi dalárda közreműködésével. Jegyek a Belvárosi-mozi pénztáránál.

Igazgatósági
Telefon 2-58.

BELVÁROSI MOZI

Jegypénztár
telefon 5-82

Csütörtöktől—vasárnapig

A legnagyobb történelmi film remeke.

II. Katalin cárnő

minden oroszok legnagyobb eárnőjének szerelmi élete
7 felvonásban.

Azonkívül elsőrangú

FILMREVÜ

A budapesti Városi Színház
táncos szubrettje

Mezey Ilonka

Halmay Tibor
Siófok gyöngye

a budapesti Városi Színház
első táncos komikusa a
című énekes táncos
operettben

Előadások hétköznap 5, 7 és 9 órakor.
Vasárnap fél 3, fél 5, 6, háromnegyed 8 és 9 negyed órakor

H I R E K

— **A főorvosi hivatalba becsurog az esővíz.** A városi tiszt főorvos kérvényt nyújtott be a tanáshoz, amelyben bejelenti, hogy a hivatalos helyiségének mennyezete átázott és az esővíz beszivárog. A szoba padlója szintén megromlott. Kéri a tanácsot, rendelje el a hivatalos helyiség kijávitását. A tanács a legközelebbi ülésén tárgyalja a főorvos beadványát.

— **A tisztviselők és nyugdíjasok rendkívüli segélye.** A hivatalos lap szerdai száma kormányrendeletet közöl a tisztviselőknél és egyéb alkalmazottaknak, a nyugdíjasoknak és árváknak rendkívüli segélyben való részesítése tárgyában. A rendelet szerint azok az alkalmazottak kapnak segélyt, akik április és május hónapban havi drágasági pótlékot is kapnak. A rendelet a miniszterek részére havi 2000 korona rendkívüli segélyt állapít meg, az alacsonyabb fizetési fokozatoknál pedig 500, 400, 350, 300, 250 és 200 koronát. A nyugdíjasok és özvegyek rendkívüli segélye annyi, mint a drágasági pótlékuk, de legalább 200 korona. A szülőtlén árváknál a rendkívüli segély összege 100 korona.

— **Ipari szaktanfolyamok.** A népfőiskola hat hétig tartó ipari tanfolyamokat rendez, amely előkészítő tanulmány a felsőipariskolában létesítendő szaktanfolyamokra. Az előadásokat a belvárosi elemi iskolában tartják heti tíz órai előadási idővel. Eddig a tanfolyamon való részvételre negyvenen jelentkeztek. Az előadások kezdetét még nem határozták meg. Az ipari tanfolyamok bevégezése után a népfőiskola keretén kívül az iparkamara, ipartestület és a kereskedők szövetsége különböző ipari szaktanfolyamokat tart. A tanári karral már megállapodtak, hogy milyen tantárgyakat vesznek fel az órarendbe. A megállapodás szerint a matematika, mértan, művelődéstörténet, könyvvitel, szépirás és fogalmazás köréből adnának elő a tanárok.

— **Eperfacsemetéket oszt a város.** A félegyházai selyemtenyésző felügyelőség által kiutalt hatezer darab eperfacsemete megérkezett Szegedre. A város a fásítás gyorsítása érdekében szegénységi bizonyítvánnyal rendelkezőknek ingyen oszt belőle, de csak avval a feltétellel, ha azt a városban ültetik el. A facsemeték egy részét a tűzoltólkantanya melletti gazdasági udvarba szállították, a másik részét pedig a rendezőpályaudvar melletti gyeprudi csárdánál levő városi faiskolába. A fa kiosztása is ezeken a helyeken történik.

— **A tisztviselők szalonnája.** A következő sorok közlésére kérték fel bennünket: Helek óta elégedetlenek a tisztviselők, mert szót szalonnárt kapnak. Miután az utóbbi időben teljesen indokolatlanul az én nevem is forgalomba került, szükségesnek látom megállapítani azt, hogy ezen szalonna-ügy cégemre nem tartozik, hanem ez a Köztisztviselők Beszerzési Csoportjának magánügye, mert én a szalonna átadására, amelyre miniszteri rendelet kényszerített, vállalkoztam ugyan, de a raktáron levő szalonnárt már február havában egy bizottság jelenlétében átadtam. A jegyzőkönyv a Köztisztviselők Beszerzési Csoportja budapesti központjának birtokában van. A szalonna raktározására a mai napig szíveségből engedtem át helyiségeimet. Pick Márk szalámigyáros.

— Pick Márk nyilatkozatára vonatkozólag szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy A Munka a nyilatkozatban foglalt tényállással ellenkezőt nem állított, a kérdéses közleményben csak annyi volt, hogy „a szalonna a Pick-gyárból származik, a szalámigyártásra fölhasznált hizott sertések szalonnáját adták át a csoportnak ezelőtt pár hónappal”.

— **Schwach Vilmos temetése.** Szerdán délután három órakor temették el nagy részvét mellett Schwach Vilmos zeneszerzőt. A temetőbe fiának, Schwach Imrénének a zenekara, a Munkásdalkör és nagyszámu közönség kísérté. A sírnál a dalkör a „Mért oly boros...” kezdetű gyászdalát és az elhunyt zeneköltő egyik szerzeményét énekelté.

— **Tárgyalás a törvényszéken.** Özv. F. Józsefné 42 éves szentesi születésű magzatelhajtási bűnügyét tárgyalta szerdán a törvényszék Brückler-tanácsa. Ugyanis február elején tiltott műtétet hajtott végre Bacsó Viktórián, aki a műtét után nemsokára meghalt. A bíróság az orvosszakértők meghallgatása után bűnösnek mondta ki özv. F. György-nét magzatelhajtás bűntettében és ezért két és fél évi börtönre ítélte.

— **Csempészés.** Häger Balázné és Lantos Gyula szegedi lakosok engedély nélkül akartak gabonát megszállt területre kivinni. A rendőrség megindította ellenük az eljárást.

— **Hat évi fegyház.** Budapestről jelentik: Csenkey táblabíró tanácsa ma hirdette ki az ítéletet Dékány István 25 éves sófő bűnügyében, aki gyilkosságban való bűnrészességgel és bűnpártolással vádolva állott bírál előtt. Dékány a diktatura alatt Szamuelyi terrorkülönményében szolgált mint sófő és ő vitte a diktatura bukása után Szamuelyit az osztrák határra. A bíróság hat évi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **A kihágási bíró előtt.** A kihágási bíróság Dudás Károly Brüsszeli-körúti korcsmárost záróra túllépés miatt százharminc korona pénzbüntetésre, vagy hat napi elzárásra ítélte.

— **A nyomor miatt.** Gy. Gizella 18 éves állás és lakás nélküli leányt a rendőrség letartóztatta, mert a városban többrendbeli lopást követett el. A vallomása során azzal védekezik, hogy nagy nyomorban van, mert hónapok óta nem kapott állást. A rendőrség átkísérte az ügyész-ségre.

— **Csak a Pacsirta-utóat követelt ki a város.** A mérnöki hivatalban nyert értesülésünk szerint a tanács annyira redukálta az utca és utjavítási programot, hogy csupán a Pacsirta-utcat kövezik ki újonnan. A külső részek bacillustól hemzsegő többi utcái továbbra is zavartalanul terjeszthetik tehát a járványokat.

— **Xa-Xa nemcsak a szezon, hanem a mindaddig megjelent filmalkotások legtökéletesebb vívmánya,** amely egy páratlanul érdekes és mindvégig izgalmas meseszöveg keretében vonultatja fel előttünk az eddig ismeretlen országok és dzsungel szeszácións meglepetéseit egy amerikai milliárdos által vezetett expedíció keretében. Az expedíció vezetői és kísérői izgalmas harcokat vívnak, egy a rabszolgakereskedők által elrabolt indiai fejedelem leányának, „Xa-Xa”-nak kiszabadításáért, a tropikus vidékek színes néptörzseivel, valamint meneküléseik közben az őserdők és a dzsungel félelmetes vadálataival. A még soha nem látott leleményes trükkökkel gazdag filmkolosszus, amelynek egy-egy része négy héten keresztül állandóan zsúfolt házak és óriási érdeklődés mellett lett Budapesten bemutatva. Csütörtöktől vasárnapig kerül vászonra a Széchenyi Mozi-ban. A jegyek elővételben való megváltása ajánlatos.

— **A Munkások Általános Fogyasztási Szövetkezetében** minden reggel hatósági félféher kenyér kapható. 1 kilogram 12 korona.

— **A filharmonikusok** mai hangversenye délután 5 órakor kezdődik. Az esti műsora Fichtner Sándor műveiből van összeállítva. 70 tagi zenekar, 100 tagú ének-közreműködésével kerül bemutatásra legújabb műve: a *Simphonikus fantázia*, zongora szólamát Baranyi János zongoraművész játssza. Jegyek a Belvárosi-Mozi pénztáránál.

Az angol bányászstrájk

Elnapolták a bányászok és bányatulajdonosok értekezletét

London, április 13. A bányászok és bányatulajdonosok értekezletét elnapolták. Az értekezlet délután 7 órakor végződött. A bányászok az értekezlet után a hármasszövetség vezetőivel tanácskoztak. Valamennyien nagyon komolyan fogták fel a helyzetet. Az értekezlet egyik résztvevője a következőket mondotta:

— Nem találtunk megoldást és igen távol vagyunk a kérdés rendezésétől. Amennyire én tudom a dolgot, a strájk *ma éjjelkor ki fog törni.*

London, április 13. Londonból jelentik: A bányamunkások a kormány javaslatát írásban elutasították. Bécs, április 13. (MTI. magánjelentése). A munkások hármasszövetsége hirdetményt tesz közzé, amely általános sztrájkkal fenyeget abban az esetben, ha estig a munkabérek tekintetében nem történik oly ajánlat, amelynek elfogadását a vasutasok, szállítómunkások és bányamunkások javasolhatják. Ez újabb ultimátum következtében a helyzet ismét nagyon kiélesedett.

London, április 13. A sztrájk nem tört ki, mert a vasutasok és szállító munkások meghosszabbították az ultimátum határidejét és a szakszervezetek kiadták az utasítást, hogy mindenki végezze rendesen a dolgát, míg a tárgyalások el nem dőlnek. A tanácskozások titkosak és csak annyi szivárgott ki a nyilvánosságra, hogy van remény a megegyezésre.

Kultura

színház

Heti műsor:

Csütörtök: **Gróf Rinaldó**, operett. Premier-bérlet B 49. sz.
Péntek: **Hattyú**, vígjáték. Bérletszünet.
Szombat: **Offenbach**, daljáték. Bérletszünet.
Vasárnap d. u.: **Ezüst sirály**, operett.
Vasárnap este: **Gróf Rinaldó**, operett. Bérletszünet.

Lebonnard apó

Ebben a kedves, régi francia színműben, amely egy ember meleg és részletező rajzát adja, Szilágyi Aladár, ez az érdemes, derék és a régi nagyok hagyományait, szerencsés ösztönrel követő színész megérdemelt nagy sikert aratott a hálás cimszerepben.

Erdélyi csillagok. Csütörtök délután ifjúsági előadásban megy Eörsi Tóth Julia irodalmi értékű történeti drámája.

MOZI

Két Henny Porten-film egy előadásán. A Korszó-mozi műsorán szerdán és csütörtökön ismét két nagy film szerepel, mind a kettőben Henny Porten, a legnépszerűbb moziprimadonna játssza a főszerepet. „Az élő halott” című 5 felvonásos drámában és az „Előbb Hannát, aztán a Pannát” című 4 felvonásos vígjátékban szerepel Henny Porten, ragyogtatva sugárzó művészetét. A kedves, amely Lubits ötletes rendezésében kerül színre, hálásan emlékezik még a közönség mint az elmúlt évek legderűsebb filmjére. Az élő halottban, amely szintén repiz, alkalma nyílik Henny Portennek sokoldalú művészi alakító képességének kifejtésére.

Tőzsde

Zürich, április 13. (Zárlat.)

Berlin	9.32'5	Madrid	—
Hollandia	200.25	Buenos-Aires	—
Newyork	5.77'5	Zágráb	4.10
London	22.64	Prága	8.05
Páris	41.—	Budapest	2.15
Milano	27.—	Bécs	1.75
Brüsszel	42.95	Bukarest	10.—
Kopenhága	—	Osztrák bély.	1.—
Stockholm	—	Varsó	0.70
Krisztánia	—		

Az összes idegen pénzek, pecsétetes osztrák-magyar bankjegyek beváltását, beszerzését legelőnyösebben tőzsdei napi áron eszközöl **BANK- és PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET**

Vaspálya-utca 5. sz. alatt.
Szeged állomás mellett.
Telefon 689. Pénztár egész nap

Magas termetre való
tavaszi új férfiruha
olcsón eladó Kálvin-tér 2. II. 7.
(Ref. bérház).

Ajánlunk:

Deszkaárut minden méretben
Kátrányfedéllemez papirost,
Mecenzéfi ásó, kapa, lapátárut
Kézi vetőgépeket,
Ágfűrészeket, metszőollókat,
Kaszákat, kaszanyeleket,
Favillákat a legolcsóbb nagybani árban, darabvételnél is.

„FUTURA” Magyar Szövetkezeti Központok
Áruforgalmi R.-T. Szegedi Kirendeltsége

Tisza Lajos-körút 43. szám.

Telefon 7...95.

Alkalmi vásár!

Kárász-utca 10. szám alatt a Sebestyén-féle üzlethelyiségben alkalmi vásárt rendezünk.

Árusítunk:

mélyen leszállított áron

divatszöveteket, selymeket,
grenadinokat, batisztokat,
mosó kartonokat, zefírt,
vásznakot, ruhavásznakat.

Szükségletének beszerzése előtt kérjük kirakataink megtekintését

Wigner Testvérek

Kárász-utca 10.

Meglepő olcsó áron vásárolhat cipőt

minden formában és nagyságban magas, fél és kivágottat olcsóbban mint bárhol: **CSÍPEINÉL, Ipar-utca 18., Ipartestület házában**

Elsőrendű cipésmunkások felvételnek.

Telefon 15—31. sz

Áprított tűzifa házhoz szállítva

Papucsosok és kefekészítőknek való szép hasáhos nyár- és tűzfa kapható **Friedländer és Rónai** faherkedőknél

Báró Jósika-utca 20.

Telefon 8—81.

Saját kikészítésű

gyapjukalapok

180, 200, 220 és 235

koronás árban, továbbá

szalmakalapok 140—350

koronáig, állandóan nagy választékban kaphatók

Hid-utca és Kelemen-utca sarok a főpostával szemben.

Saját érdekében kérjük kirakatunkat megtekinteni.

Dinár, dollár, lei

idegen pénzek beváltása, eladása.
Pénztári óra egész nap, Károlyi-utcai Bank- és Pénzváltó-üzlet.

Pressburger Sándor

cipész és felsőrész-készítő

Valéria-tér 6., az udvarban.

Elvállal mindennemű páros és tucatós munkát a legmagasabb igényeknek kielégítően gyorsan és pontosan készítenek.

Gyönyörű cipők

Rusznál, Iskola-u. 13.

Ammoniak compressor kezelésben jártas **gépész**

felvétel. Ajánlatok „gépész” jellegére a kiadóhivatalba kéretnek.

ÓRA- ÉS ÉKSZERJAVÍTÁSOK

Tört aranyat magas áron vesz **Mulhoffer Vilmánál** Kárász-utca 2.